

5324

Søndag efter Jul 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1846-47, fasc. 37,
udgivet februar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

10 ms, 27. december 1846

Søndag efter Jul 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os i Jesu Navn er Aand og Liv – Troens Ord som maa høres! ja, Himmelske Fader! lad os gladelig erfare og taknemmelig paaskiønne, at det er af Din Naades og Miskundheds Ord vor Sjæl lever, i det alene vort Hjerter finder Trøst og Hvile, ved det alene vi kan overvinde Verden og Døden! Gjør det ved Din Hellig-Aand i Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Joseph, Marie og Barnet Jesus, Simeon og Anna, i Jerusalems Tempel det er det gamle, udvalgte Selskab, vi altid møde i Dagens Evangelium, og den Dag har aldrig været, og vil heller aldrig komme, da Christne skulde blive kiede ad at betragte denne hellige Forsamling, der vel slet ingen Glimmer eller Anseelse har i Verdens Øine, men var og er dog evindeligt stor i Guds Øine og dyrebar for Ham, himmelsk opmuntrende og opbyggelig for alle Guds Venner. Saavist nemlig, som Jesus var og er Guds eenbaarne Søn, saavist var og er Gud ogsaa Maries og Josephs, Simeons og Annas Gud, ligesom Han er Abrahams, Isaks og Jakobs, thi kaldte Han sig deres Gud, som var Stamfædre til den gamle Pagts Folk og Ophavsmænd paa Jorden til Hans Dyrkelse, sande i Lignelser og Forbilleder, da maa Han ogsaa kaldes deres Gud, fra hvem den ny Pagts Folk nedstammer og hos hvem Gudsdyrkelsen i Aand og Sandhed oprandt og udsprang, og ligesom Herren har vidnet, at Gud er ikke de Dødes Gud, men de Levendes, saaledes sige vi med Rette, at Marie og Joseph, Simeon og Anna, de er ikke døde, de

Søndag efter Jul 1846

sove kun paa Jorden, og de leve i Himlen med *Jesus*, med Barnet, som Marie, der fandt Naade hos Gud, bar under sit Hjerte, som den gamle Simeon, der havde faaet Svar af den Helligaand, at han skulde ikke døe, før han saae Christus Messias, tog paa sine Arme og indviede til Hedningernes Lys og Israels Herlighed, det paa Jorden faderløse Barn, hvem Joseph, efter Guds Ord, stod i Faders Sted, det for Verdens Øine hjælpeløse Barn, som Prophetinden *Anna* udraabde til Frelsens Fyrste for alle dem i Jerusalem, som ventede paa Forløsningen.

Ja m. V. om Disse siger vi trøstigt, deres Sjæle er i Guds Haand, hvor ingen Pine kan røre og ingen Død forfærde dem, og ligesom den ny Pagts Herlighed overstråler den Gamles, saaledes er ogsaa disse Christenfolkets første Forældre paa Jorden endnu langt meer at prise salige end Abraham, Isak og Jakob, hvorfor ogsaa den Helligaand har sørget for og vil fremdeles sørge for, at deres Navn og Ihukommelse paa Jorden er langt mere levende og til Velsignelse end alle det Gamle Testamentes Patriarker, Konger og Propheter, som vel ønskede at see, men saae dog ikke hvad først af Alle Marie og Joseph, Simeon og Anna saae med himmelsk oplyste og funklende Øine: Guds eenbaarne Søn, født af en Kvinde, al Verdens Frelser, Hedningernes Lys og Israels Herlighed.

Ja m. V. hvem uden Herrens Aand, den Helligaand, som drev de hellige Skribenter, har vel sørget for, at Fremstillingen i Templet blev et af

Søndag efter Jul 1846

de saare faa Optrin i *Jesu* Barndom, der optegnedes i Lukas Evangelium, og hvem uden den samme Aand, Christi Kirkes og Menigheds Aand, kunde gjøre det, at under saamange Omskiftelser, giennem de mørkere som giennem de lysere Dage i Christi Kirke, denne Maries og Josephs, Simeons og Annas Forsamling om Jesus-Barnet i Jerusalems Tempel gik som et *Søndags-Evangelium* fra Slægt til Slægt og mindede alle Christne, de Vankundige saavel som de Vise, om det første christelige Selskab paa Jorden, og blev

paa mangfoldige Maader til Velsignelse for utallige Sjæle. Og da vi veed, at al Oplysning i Christi Kirke er den Hellig-Aands Gierning, saa er det igien den samme Aand, som forklarer sit Værk og oplyser os om, at ligesom der staaer skrevet, det var af Aandens Drift, den gamle Simeon kom til Templet i den Stund, da Marie og Joseph fremstillede Jesus-Barnet for sin Himmelske Fader, saaledes samlede Guds Aand hele det lille Selskab i Templet til et klart og yndigt Forbillede paa hele det store Selskab i Christi Kirke, som hidindtil her og herefter skal aabenbare den Himmelske Faders Kiærlighed og forkynde Hans Priis for alle dem paa Jordens Kreds som længes efter Forløsning.

Ja m. V. at denne forunderlige Lighed mellem det lille Tempel-Selskab i Dagens Evangelium, og Alt hvad der fra Først til Sidst, oplivet af den Hellig-Aand, virker i Vorherres Jesu Christi Kirke, ikke er en Drøm, et flygtigt Indfald, eller en af vore egne haltende Lignelser, det seer vi naar den ikke længer er os ny, thi da finde [vi] ved rolig

Søndag efter Jul 1846

Betragtning at det Ene fattes ikke det Andet og at hvad der ved et Øiekast kan synes tvivlsomt, det findes ved nærmere Betragtning urokkeligt, og endelig finde vi det Hele, jo længere, jo mere opbyggeligt.

At saaledes *Jesus-Barnet* i det lille Selskab, skjøndt han endnu hverken gjorde underlige Gierninger eller havde Naaden udøst paa sine Læber med det evige Livs Ord, dog var den, paa hvem Alles Øine vogtede, efter hvem Alles Hænder udstræktes og hvem alle Tunger bekiendte og prisede Gud for, er det sandeste og yndigste Billede vore Øine kan see, af det lille usynlige Guds Ord ved Daaben og Nadveren, om hvilket vi Alle forsamles, hvilket vi Alle bekiende, alle tilegne os og prise Gud for, det er jo soleklart, og naar Verden spotter os fordi vi sætter alt vort Haab til dette lille Guds-Ord, da er der ingen trøsteligere eller opbyggeligere Tanke end den, at ligedan maatte Verden spottet Marie og Joseph, Simeon og Anna, om den havde seet og hørt dem i Templet, hvor de kappedes om at favne og ophøie det spæde Barn, født i en Stald og lagt i en Krybbe, som Christus, Messias, Hedningernes Lys og Israels Herlighed.

Og naar vi nu fremdeles sige, at *Marie*, *Simeon* og *Anna* er klare og yndige Forbilleder paa de Tre, som Aanden siger, og som vi alle veed er hele den Christne Menigheds Liv og Lyst og Lykke, nemlig *Troen*, *Haabet* og *Kiærligheden*, da kan det vel ved første Øiekast synes, som denne Lignelse halter, men jo nærmere vi betragte den, desklarere bliver det os dog, at den staaer fast og vil herefter gaae fra Slægt til Slægt.

At Herrens Moder, Jomfru Marie, er det sandeste og yndigste Forbillede paa den Christnes Tro, der kan findes paa Jorden, det føler vi vist nok strax, thi det følede og udsagde allerede Elisabeth da hun i glad Forundring saae sin Herres Moder komme til sig og udbrød: salig er hun, som troede og Herren stadfæstede det, da en Kvinde opløftede Røsten og sagde: salig det Liv, som dig bar og de Bryster, som du diede, thi da svarede jo Herren, ja, salige de, som høre Guds Ord og bevare det!

Søndag efter Jul 1846

Ja m. V. at denne Lighed mellem det lille Tempel-Selskab i Dagens Evangelium og det aandelige Indhold i Vorherres *Jesu Christi* Kirke, ikke er et blot Skin, som fremkommer derved at Alt paa begge Steder samler sig om Frelseren, som siden saa tit, naar Skarerne slog Kreds om ham for at høre hans livsalige Ord og see de store Tegn, han gjorde paa de Syge, men at det virkelig er et mageløst Billede skabt af Aanden til Marie og Josephs, Simeon og Annas velsignede Ihukommelse og til alle Christnes Opbyggelse, det seer vi, naar Tanken ikke længer er os ny, saa vi kan rolig betragte det Hele, thi da seer vi, at det Ene fattes ikke det Andet, men at Alt hvad der usynlig lever og virker i den Christne Menighed har i det lille Tempel-Selskab sin synlige og yndige Billede.

Naar saaledes Alles Øine i Templet vogte paa den spæde *Jesus*, alle Hænder udstrække sig efter ham, alle Tunger prise Gud for ham, og det blotte Syn af ham udbreder Fred og Glæde trindtomkring, skiøndt han endnu er et Barn, der hverken gjør underlige Gierninger eller har Naaden udøst paa sine Læber i livsalige Ord, see da har vi der et mageløst Billede paa Kiernen i vor christelige Børnelærdom, det lille *Guds Ord* ved Daaben og Nadveren hvorom alle de Troende forsamle sig, som de alle med én Mund

bekiende og tilegne sig, og føle derved en Guds Fred og en himmelsk Glæde, der er netop ligesaa ubegribelig, thi dette lille Guds Ord er, aandelig

Søndag efter Jul 1846

talt, ligesaadant et spædt Barn, som *Jesus* i *Maries* Skiød og paa *Simeons* Arme, hvorfor ogsaa Verden til alle Tider spotter med vor Daabspagt og Børnelærdom, hvorpaa vi bygge Alt, ligesom den vilde have spottet *Marie* og *Joseph*, *Simeon* og *Anna*, om den havde været Vidne til, hvordan de kappedes om at favne og ophøie det spæde Barn, født i en Stald og lagt i en Krybbe, som *Christus*, *Messias*, Verdens Frelser, Hedningernes Lys og *Israels* Herlighed.

Naar vi fremdeles sige at Herrens Moder, *Marie*, *Simeon* og *Anna* i Templet forestille de Tre, som er hele den Christne Menigheds Liv og Lyst og Lykke, nemlig Troen, Haabet og Kiærligheden, da er det vist nok ogsaa til Spot for Verden, som blandt andet vil anmærke, at man pleier dog ellers at forestille sig Troen, som en gammel Enke, men Haabet og Kiærligheden i den blomstrende Alder med Ungdom og Skiønhed. Verden har ogsaa her, som altid, i sin Strid mod Christi Kirke, Skinnet for sig, thi Alt hvad der hos Hedninger, som vi af Naturen alle var, kaldtes Tro paa Aandens usynlige Verden, lignede virkelig en gamle, ufrugtbar Enke, der stundede til Graven, hvad der kaldtes Haab en dristig Ungersvend i sin blomstrende Alder, og hvad der kaldtes Kiærlighed en ung, henrivende Skiønhed; men desuagtet er det ligesandt, at den Christelige

Søndag efter Jul 1846

Tro ligner altid Jomfru *Marie*, som fødte Verdens Frelser, det Christelige Haab ligner altid den gamle *Simeon*, der under de graa Haar allersikkrest forventede Frelseren og fik han at see, saa han foer hen i Fred, og den christelige Kiærlighed ligner altid en gam-

mel bedaget Enke, som Prophetinden Anna, der, efter et kort Ægteskab paa Verdens Viis, hengav hele sit Hjerte til at tjene Gud Nat og Dag og prise Hans Godhed og Naade for alle dem, som ventede paa Forløsningen.

Og see, m. V. dette er netop Aandens og Kraftens klare Beviis paa at *Jesus* Guds Søn er Verdens Frelser, thi den gamle, ufrugtbare Tro, det unge Haab, som skuffer og den unge Kiærlighed, som hænger ved Verden og forgaaer med den, de kan umelig frelse og saliggjøre, det kan kun den levende, frugtbare Tro paa *Jesus Christus*, det gamle Guds Herligheds Haab, der netop ved Graven gaaer Opfyldelsen imøde, og den guddommelige, prøvede Kiærlighed som beviser sin Udødelighed, ved at trodse Alderdommens og Dødens Kulde.

Naar vi endelig sige, at *Joseph*, af hvis Mund vi ei høre et Ord, og som ved Forsamlingen i Templet synes ørkesløs og overflødig, forestiller den christelige Gudstjeneste, som et levende, hellig og Gud velbehageligt Offer, da mener Verden vist nok, at vi tale hen i Veiret,

Søndag efter Jul 1846

og veed ikke selv, hvad vi siger, men det er derfor lige sandt, at den tause *Joseph*, der stod Guds-Barnet i Faders Sted, besørgede baade Renselsen og Offringen i Templet, og satte al sin Ære i at være en tro Guds Tjener og følge Hans Ord uden at lægge dertil eller tage derfra, han er det klare Forbillede paa den dybe Ydmyghed og strænge Lydighed mod Herrens Anordninger som skal være Sjælen i hele den Christne Menigheds Gudstjeneste og ret aabenbar i hele deres Gierning, der kaldes og indvies til Ordets og Evangeliets Tjenere, staae for Verden for Kirkens Fædre og Ordets Kilder, men skal dog være saa langt fra at ville herske over Menighedens Tro, at de skal være Alles Tjenere, besørge vel paa Herrens Vegne baade Renselsen i den hellige Daab og Takofferet i den hellige Nadver, men kun som Redskaber, der slet intet kan gjøre af sig selv, men drives af den Hellig-Aand til at tale hvad de have hørt og overantvorde Alt ligesom de har annammet det af Herren, hvem Riget og Magten og Æren alene tilhører.

Saaledes har da virkelig den Hellig-Aand med Marie og Joseph, Jesus-Barnet, Simeon og Anna samlet os i Templet og Dagens Evangelium Alt hvad vi som Christne daglig maae have for Øie, for at voxer i Vorherres Jesu Christi Naade og Kundskab, og naar det kan synes som Han havde glemmt Naaden

Søndag efter Jul 1846

og sig selv, skøndt vi af Guds Naade er Alt hvad vi er, og det er Aanden alene, som gjør levende, saa er det dog kun en Skin, thi Herrens Aand glemmer aldrig Noget, som er af Sandhed, og det er baade Naaden og han selv. Derfor hørde vi jo, at Dagens Evangelium sluttede med: Barnet voxde og blev stærk i Aanden og Guds Naade var over ham, saa ved Forsamlingen i Templet minder ikke blot Marie, som, efter Engelen Ord, fandt Naade for Gud og Simeon, som kom af Aandens Drift og spaaede efter Hans Indflydelse, men naar vi seer *Jesus-Barnet*, da veed vi, som Christne, han er Naaden og Sandheden selv, og han er ligesaa vist undfanget af den Hellig-Aand, som født af Jomfru Marie, og det skal lære os, at skøndt Guds Naade visselig hviler hos os over Troen alle Dage og skøndt den Hellig-Aand visselig driver os alle, som haabe paa Herren, saa er det dog i det lille Guds Ord, som Jesus-Barnet midt iblandt os, vi egentlig skal søge baade Naaden og Aanden, thi kun naar det Ord er i vor Mund og vort Hjerter, da føle vi Guds Naade over os og mærke den Hellig-Aands Vidnesbyrd med vor Aand, at vi er Guds Børn, som kan raabe til Himlens og Jordens Gud: Abba, Fader!

Søndag efter Jul 1846

Nu, Han lade da det lille velsignede Selskab i Templet staae lyslevende for os i alle Nyaarsdage, til vi indgaae i Templet gjort uden Hænder evigt i Himlene og mødes der gladelig baade med Jesus, Marie, Joseph, Simeon og Anna, skøndt Jesus er der ei læn-

ger Barn, Simeon og Anna ikke mere gamle, Marie ikke mere vemodig og Joseph ikke taus, men alle evig unge, evig glade og veltalende til den Kiærligheds Priis, som gav Verden en Frelser og vil med Gud-Fader evindeligt være Alle Ting i Alle. Amen! i Vorherres Jesu Navn, Amen!